

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Δ΄ ΤΑΞΗΣ
ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΕΜΠΤΗ 21 ΜΑΪΟΥ 2009
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΛΑΤΙΝΙΚΑ**

A. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Στο Λατινικό πόλεμο ο ύπατος Τίτος Μάνλιος, που καταγόταν από αριστοκρατική γενιά, είχε την αρχηγία του στρατού των Ρωμαίων. Αυτός όταν κάποτε έφευγε από το στρατόπεδο, διέταξε να απέχουν όλοι από τη μάχη. Λίγο αργότερα όμως ο γιος του πέρασε έφιππος μπροστά από το στρατόπεδο των εχθρών και από τον αρχηγό των εχθρών προκλήθηκε σε μάχη με αυτά τα λόγια: «Ας μονομαχήσουμε, για να κριθεί από την έκβαση της μονομαχίας πόσο ο Λατίνος στρατιώτης ξεπερνάει το Ρωμαίο σε ανδρεία».

Αυτοί εξέθρεψαν την ελπίδα του Κατιλίνα με τις επεικειές τους αποφάσεις και ενίσχυσαν τη συνωμοσία που γεννιόταν με το να μην την πιστεύουν· ενεργώντας κάτω από την επιρροή αυτών πολλοί, όχι μόνο αχρείοι αλλά και άπειροι, αν τον είχα τιμωρήσει, θα έλεγαν πως αυτό έγινε σκληρά και τυραννικά.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1.α. nobilia genera, nobilium generum
huius verbi, hoc verbum

1.β. consules
exercitus
pugnarum
virtuti
spe
quibus
ea

2.α. praesunt
edicetis
abstineat
cerneremur
confirmavisses

2.β. credere, credidisse
credendus, -nda, -ndum

- 3.α.** genere: αφαιρετική της καταγωγής στη μετοχή natus
 castra: αντικείμενο στο praeterequitavit
 a duce: εμπρόθετος του ποιητικού αιτίου στο lacessitus est
 Catilinae: γενική υποκειμενική στο spem
 mollibus: επιθετικός προσδιορισμός στο sententiis
 crudeliter: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο factum esse

3. β. Coniuratio confirmata est ab eis

- 4. α.** cum ... abiret: Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση. Κατέχει

θέση επιρρηματικού προσδιορισμού του χρόνου. Εισάγεται με τον cum τον ιστορικό – διηγηματικό και εκφέρεται με υποτακτική γιατί δηλώνει βαθύτερη σχέση αιτίας – αποτελέσματος μεταξύ της κύριας και της δευτερεύουσας. Σύμφωνα με το γενικό κανόνα της ακολουθίας των χρόνων, ο χρόνος του ρήματος της δευτερεύουσας είναι παρατατικός επειδή εξαρτάται από ιστορικό χρόνο και δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν.

- ut ... cernatur:** Δευτερεύουσα επιρρηματική τελική πρόταση. Κατέχει

θέση επιρρηματικού προσδιορισμού του σκοπού. Εισάγεται με τον τελικό σύνδεσμο ut (καταφατική) και εκφέρεται με υποτακτική γιατί ο σκοπός θεωρείται υποκειμενική κατάσταση. Ο χρόνος του ρήματος της δευτερεύουσας είναι ενεστώτας επειδή και το ρήμα εξάρτησης είναι σε αρκτικό χρόνο. Ισχύει ιδιομορφία ως προς την ακολουθία των χρόνων (συγχρονισμός της κύριας και της δευτερεύουσας στο παρόν), διότι ο σκοπός στη λατινική είναι ιδωμένος τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του.

- 4.β.** Bello: αφαιρετική του χρόνου στο ρήμα praefuit
 Latino: επιθετικός προσδιορισμός στο bello
 T. Manlius: υποκείμενο στο ρήμα praefuit
 consul: παράθεση στο υποκείμενο T. Manlius
 exercitui: αντικείμενο στο ρήμα praefuit
 Romanorum: γενική κτητική στο exercitui
 praefuit: ρήμα